



Un personatge excepcional en el panorama de l'arquitectura del segle XX a Catalunya

La figura de Josep Maria Bosch Aymerich (1917-2015), per la seva àmplia formació i trajectòria professional, transcendeix el món de l'arquitectura per destacar en el món de l'empresa i l'enginyeria.

La seva obra és d'enormes magnituds, amb un currículum professional de més de 500 entrades. Malgrat que el gruix de la seva obra es troba a l'Estat espanyol, construí a més de quinze països com Aràbia Saudita, Equador, Algèria, Dubai i Nigèria. Les seves empreses van projectar, construir o promoure més de 5.000 habitatges.

Era fill d'una família gironina que esdevingué un referent del món empresarial català. L'any 2013, la Generalitat li reconegué aquest pes amb la concessió de la Creu de Sant Jordi. Malgrat tot, la seva figura com a arquitecte és encara poc coneguda.

Estudiant brillantíssim, va simultaniejar els estudis d'enginyeria i els d'arquitectura — que acabà en un temps rècord— amb la direcció de l'acadèmia Humet de reforç a estudiants.

Els èxits com a estudiant li donaren l'oportunitat de viatjar als Estats Units com a delegat de l'Institut Nacional de Industria (INI); allà completà la seva formació al Massachusetts Institute of Technology (MIT), on va coincidir amb les principals figures del moviment modern. Retornat a Barcelona l'any 1947, com a director tècnic industrial de la Zona Franca, va tenir un paper clau en l'establiment de la fàbrica SEAT a la ciutat. L'any 1953, Espanya reprèn relacions amb els Estats Units; és llavors quan, gràcies als contactes de la seva etapa americana, és requerit per l'empresa de Frederic H. Harris (un gegant americà de l'enginyeria responsable de les instal·lacions petroleres del Golf Pèrsic) com a soci local.

Aymerich i Harris creen llavors Harris Bosch Aymerich S.A., una associació empresarial que va conservar durant tota la seva vida professional i que li proporcionà nombrosos i importants encàrrecs arreu del món. A Espanya, algunes de les seves obres en comú foren la xarxa d'autopistes del País Basc, el pantalà del Port de Barcelona o les bases americanes. El seu estudi donava feina a més de dos-cents arquitectes, delineants i enginyers. Fora de l'estudi fundà empreses i institucions com l'Institut d'Estudis Nord-americans o el Banco Madrid, una de les més de cent societats que creà al llarg de la seva vida.



Sempre va tenir dificultats per accedir a grans encàrrecs a Catalunya. Malgrat tot, ens va deixar edificis notables com l'Hotel Cap sa Sal, el conjunt d'habitatges per a treballadors de la Seat al passeig de la Zona Franca, l'Institut d'Estudis Nord-americans a la Via Augusta, la clínica L'Aliança o la seu de l'empresa química Hoechst a la Travessera de Gràcia, entre d'altres. Alguns dels projectes clau de la seva trajectòria, com un gratacels a la plaça de Catalunya, no van veure mai la llum per oposició del govern local.

Va establir poques relacions amb el món arquitectònic local (amb algunes excepcions com l'associació amb Antoni Bonet Castellana per construir una de les seus del Banco Madrid a la capital, o amb Nicolau Maria Rubió i Tudurí a Cap sa Sal). D'altra banda, la solvència tècnica i el prestigi professional del seu despatx, unit al seu caràcter multidisciplinari li permeteren accedir a encàrrecs que eren impensables per als despatxos d'arquitectura locals.

Conjuntament amb nombroses i diverses obres d'enginyeria, els seus edificis comprenen grans promocions d'habitatge, seus corporatives, hotels i complexos turístics arreu del món, aeroports, gratacels, hospitals o bases militars. La seva obra és abundant i de gran importància a Madrid, on construï diversos edificis al Paseo de la Castellana. Com a promotor, fou pioner en la importació a Espanya del model americà de suburbi extensiu-residencial, a sectors com La Moraleja, mitjançant la companyia Levitt Bosch Aymerich. També fou una figura clau del desenvolupament turístic de la Costa espanyola, especialment al sud d'Espanya o al Pirineu català on fundà l'estació d'esquí de Masella. Fins la seva mort, esdevinguda l'any 2015, la seva taula era plena de grans projectes; alguns dels darrers eren barris de promoció pròpia a Madrid, Manchester o Londres.

Roger Subirà, arquitecte i comissari de l'exposició